

BAZI SENDİKALARDAKİ YOLSUZLUKLAR NASIL ÖNLENEBİLİR?

Aydınlık Gazetesi, 23 Ekim 2017

Yıldırım Koç

Sendikaları güçlendirmenin, sendikacılığa ve sendikacılara yeniden itibar kazandırmanın yolu, bazı sendikalardaki yolsuzluk, hırsızlık ve israfın önlenmesinden geçiyor. Bunun en doğru ve etkili yöntemi, üye tabanının bu konuda duyarlı olması, kendi ödediği aidatlara sahip çıkması, kendi parasını yiyenlerden hesap sorması.

Ancak üye tabanının tepkisi farklı olabiliyor. Eğer sendika üyesi ücretinden ve işyerindeki ilişkilerinden hoşnutsa, ufak-tefek sorunlarla karşılaştığında sendikacısını yanında görüyorsa, sendikacı ona bazı olanaklar sağlıyorsa, üyeler sendika yöneticisinin bazı yanlış davranışlarını görmezden gelir; bunları dert etmez. Ancak işler kötü gitmeye, ücreti düşmeye, işyerinde artan baskıdan rahatsız olmaya başlarsa, sendikacının yanlışları gözüne batmaya, onda tepki yaratmaya başlar.

İşler ister iyi gitsin, ister kötü, kendi parasına sahip çıkmayan sendika üyeleri vatana da sahip çıkmaz, çıkamaz.

Pislikler ortaya döküldüğünde, üyeler, bu pisliklere bulaşmış olanlara karşı kampanya açabilir, genel kurulları olağanüstü olarak toplamaya çalışabilir ve son çare olarak da, sendikadan ayrılıp başka bir sendikaya geçebilir.

YARGI ÖNEMLİ, ANCAK ÇOK YAVAŞ İŞLİYOR

Bu durumda yargı devreye girebilir. Tüm siyasal ve toplumsal sistemlerde hırsızlık suçtur. Kapitalizm kapitalist sömürüyü meşru kabul eder; kapitalist toplumda başkasının yarattığı değerlere el koymanın kapitalist yöntem ve biçimleri serbesttir; ancak bildiğimiz yolsuzluk, usulsüzlük, görevi kötüye kullanma suçtur. Yargının ne ölçüde bağımsız olduğu da tartışmalıdır. Ancak yine de yargının görevini yapması için çaba göstermek gereklidir.

Ancak Türkiye’de yargılamaların çok uzun sürmesi ve bazı müdahalelere açık olması, bu sürece olan güveni de yıpratmaktadır. Örneğin, Yol-İş Sendikası’na ilişkin iddiaların yargı süreci 9 yılı doldurdu. Süreci uzatanlar, bazı iddialara karşı zamaşımı silahını kullanmaya çalışıyor.

TEŞHİR ÖNEMLİ

Bazı sendikalardaki yolsuzlukların ve diğer yanlışların önlenmesine basın da katkıda bulunuyor. Bu pisliklerin sorumlularının basın aracılığıyla teşhir edilmesi, bir noktadan sonra üye tabanının ve yargının duyarlılığını artırıyor. “Sosyal medya” olarak nitelendirilen iletişim kanallarının etkisi de giderek artıyor. Belki bu yollarla teşhir, ar damarı çatlamış olsa da bazı kişilerin insan yüzüne çıkamaz hale gelmesine ve sendikada seçim kaybetmesine katkıda bulunabilir. Hırsızlığı nedeniyle yeterince teşhir edilen sendikacının içinde yer aldığı ekipte bölünme de epeyce sık rastlanan bir durumdur.

DEVLETİN DENETİMİ

Eskiden Maliye Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nın sendikaları denetleme yetkisi ve görevi vardı. Devlet Denetleme Kurulu da sendikaları denetleyebiliyordu. Bu yetki 1980’li yıllarda sendikalara baskı yapmanın bir aracı olarak kullanıldı.

SİYASİ DENETİM ÇÖZÜM DEĞİL

Sendikalarda kötü uygulamaların önlenmesinde siyasi örgütlerin denetimi bir yol olabilir. Ancak bunun da başka büyük sakıncaları var. 12 Eylül öncesinde bazı sendikalarda siyasal örgütler etkiliydi. Siyasal örgütler de genellikle kişisel çıkar için yolsuzluklara, usulsüzlüklere hoşgörüyü bakmaz. 12 Eylül öncesinde özellikle sosyalist/komünist örgütlerin etkili olduğu sendikalarda kişisel çıkar için yolsuzluk yapılmadığı biliniyor. Ancak sendikalarda siyasal örgütlerin bu denli güçlü olmasının, sendikaların ve maddi olanaklarının siyasal amaçlarla (genellikle anti-demokratik biçimde) kullanılması gibi bir olumsuz sonucu da oldu.